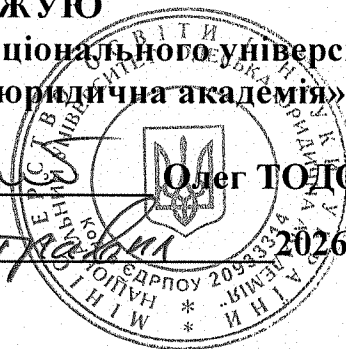


ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»**


Олег ТОДОЩАК
« 30 » травня 2026 року



ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» від 09 листопада 2022 року № 2; змінена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року № 2)

Витяг

**з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 22 від 29 травня 2026 року**

Присутні:

Завідувач кафедри кримінального процесу, д. ю. н., професор Торбас О.О;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Дрьомін В.М.;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., доцент Ракіпова І.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Стоянов М.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Пожар В.Г.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В.
науковий керівник;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Смирнов М.І.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Федчун Н.О.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я.;

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Степаненко А.С.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Завтур В.А.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри 4 докторів юридичних наук та 11 співробітників кафедр (доценти кафедри кримінального процесу і кандидати юридичних наук) – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Дабіжи О.А. на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, що сучасні реалії повномасштабного вторгнення та введення воєнного стану в Україні призвели до радикальних змін у структурі злочинності, де ключове місце посіли кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби. Згідно з офіційною статистикою, кількість військових злочинів за останні чотири роки зросла у 72 рази: з 3037 випадків у 2021 році до понад 220 000 у 2025 році. Таке стрімке зростання навантаження на органи досудового розслідування та суди вимагає не лише посилення кримінальної відповідальності, а й пошуку дієвих процесуальних механізмів для оптимізації кримінального провадження, серед яких особливе місце посідає інститут угод про визнання винуватості.

Специфіка військових кримінальних правопорушень полягає в тому, що вони безпосередньо посягають на боєздатність Збройних Сил України, підривають військову дисципліну та принципи єдиноначальності. Об'єктивна сторона таких діянь часто характеризується бланкетністю норм, що вимагає глибокого аналізу спеціального законодавства та статутів, а їхнє вчинення в умовах бойової обстановки значно підвищує суспільну небезпеку. У таких умовах швидке та ефективне вирішення правового конфлікту через угоду про визнання винуватості дозволяє не лише реалізувати завдання кримінального провадження, а й мінімізувати негативні наслідки для оборони держави,

забезпечуючи можливість повернення військовослужбовців до виконання службових обов'язків у передбачених законом випадках.

Застосування інституту угод у цій сфері дозволяє досягти процесуального компромісу, що є виявом демократизації та гуманізації кримінального судочинства навіть у період війни. Угода про визнання винуватості виступає ключовим інструментом розвантаження правоохоронної системи, дозволяючи прокурору та стороні захисту узгоджувати покарання, яке було б достатнім для виправлення особи, але водночас враховувало б публічний інтерес у підтримці правопорядку у військах. Проте ефективність цього інструменту безпосередньо залежить від чіткості процедур його укладення та затвердження, які на сьогодні стикаються з низкою практичних та законодавчих проблем.

Незважаючи на активне практичне використання, питання укладення та затвердження угод у військових провадженнях залишаються недостатньо дослідженими на доктринальному рівні. Судова практика демонструє значну кількість відмов у затвердженні угод через неправильну кваліфікацію, суперечливі вимоги щодо призначеного покарання та складність оцінки суспільного інтересу. Крім того, потребують уточнення питання підслідності військових злочинів, роль спеціалізованих прокуратур у сфері оборони та механізми взаємодії з військовим командуванням під час досягнення домовленостей. Необхідність усунення цих прогалин та вироблення єдиних підходів до застосування інституту угод у кримінальних провадженнях проти встановленого порядку несення військової служби обумовлює вибір та актуальність теми дослідження.

Загалом проблематикою особливостей розслідування військових кримінальних правопорушень переймалися такі вчені, як Г.М. Анісімов, Г.В. Андрусів, П.П. Андрушко, А.М. Бабенко, Ю.М. Береза, О.М. Грудзур, В.В. Давиденко, Ю.П. Дзюба, Н.В. Домброван, С.І. Дячук, Є.О. Загородній, М.І. Карпенко, В.І. Касинюк, В.А. Клименко, О.В. Кузьменок, Ю.Б. Курилюк, С.Я. Лихова, М.З. Луців, П.С. Матишевський, Д.М. Навроцький, О.В. Ободовський, М.І. Панов, О.М. Сарнавський, С.О. Харитонов, К.О. Чаплинський, Г.І. Чангулі, В.А. Шершенькова, Г.А. Яцишена та інші. До науковців, які досліджували особливості укладення та затвердження угод у кримінальному провадженні відносяться І. Беспалько, В.І. Бояров, М.Й. Вільгушинський, Г.П. Власова, І.В. Гловюк, В. Городовенко, В.К. Гуцуляк, В.В. Дуля, Ю. Дьомін, І.О. Кісліцина, А.А. Кріпак, В.В. Кузнецов, Л.О. Кузнецова, О.О. Леляк, С.М. Малихіна, О. Наджафов, Н.В. Неледва, Р.В. Новак, О.А. Парфило, С.І. Паславський, Є.В. Повзик, П.В. Пушкар, Г.Ю. Саєнко, Г.П. Середа, М.В. Сіроткіна, Ю.П. Смокович, І.А. Тітко, А.С. Трекке, Н. Турман, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник, П.В. Холодило, О.К. Черновський, С.С. Чернявський та інші. Водночас у правовій доктрині фактично відсутні наукові роботи, які були б присвячені особливостям укладення та затвердження угод саме при розслідуванні правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, що вказує на актуальність обраної теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується із засадничими положеннями, визначеними в Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектора безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, та виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Кримінальні процесуальні та кримінологічні механізми забезпечення соціально-політичної стабільності в умовах воєнних та поствоєнних трансформацій» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Соціально-політична стабільність у період воєнних та поствоєнних трансформацій: правові, економічні, гуманітарні, інноваційно-технічні можливості в цифрову еру» на 2026–2030 роки, що підтверджує актуальність та цінність таких напрацювань. Тему дисертації затверджено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 09 листопада 2022 року, протокол № 2; змінено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року, протокол № 2.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесуального механізму укладення та затвердження угод про визнання винуватості під час розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, з урахуванням викликів воєнного стану та необхідності забезпечення балансу між приватними інтересами підозрюваного та публічними інтересами держави.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

- розкрити правову природу та систему кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, визначивши їх родовий об'єкт та запропонувавши нову класифікацію за ступенем бланкетності їхніх норм;
- визначити процесуальні особливості здійснення досудового розслідування військових кримінальних правопорушень, зокрема через аналіз правил підслідності та ролі спеціалізованих прокуратур у сфері оборони як суб'єктів процесуального керівництва;
- встановити процесуальні передумови та ознаки укладення угод про визнання винуватості, а також дослідити їхнє співвідношення з інститутом звільнення від кримінальної відповідальності;
- проаналізувати зміст угоди про визнання винуватості, визначивши обов'язкові та факультативні елементи, що мають бути відображені в тексті угоди;
- оцінити специфіку процесу укладення угод про визнання винуватості під час розслідування військових кримінальних правопорушень;

- дослідити процесуальний порядок затвердження угод судом, систематизувати підстави для відмови у їхньому затвердженні та обґрунтувати критерії оцінки суспільного інтересу та добровільності укладення угоди;

- сформулювати пропозиції щодо внесення змін до чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства України задля підвищення ефективності інституту угод у кримінальних провадженнях щодо правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Предметом дослідження є процес укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких дозволило забезпечити об'єктивність, достовірність та системність отриманих результатів. Вибір методів обумовлений метою, завданнями, об'єктом та предметом дослідження. Діалектичний метод пізнання соціально-правових явищ був використаний для аналізу становлення та розвитку інституту угод у кримінальному провадженні, а також для дослідження природи військових кримінальних правопорушень в умовах динамічної зміни безпекового середовища та введення воєнного стану в Україні. Формально-логічний метод застосовувався для розкриття змісту таких понять, як «військовий злочин», «угода про визнання винуватості», «підозра» та «обвинувачення», а також для уточнення ознак спеціального суб'єкта військових правопорушень. Системно-структурний метод став основою для розробки нової класифікації військових кримінальних правопорушень за ступенем бланкетності їхніх норм (поділ на відносно бланкетні та абсолютно бланкетні), а також для визначення етапів процедури укладення та затвердження угод. Порівняльно-правовий метод дозволив зіставити інститут угод про визнання винуватості із суміжними інститутами кримінального компромісу, зокрема з угодами про примирення та звільненням від кримінальної відповідальності. Метод аналізу судової практики (емпіричний метод) був ключовим під час дослідження типових помилок та проблем, що виникають у судів при затвердженні угод, зокрема щодо неправильної кваліфікації та недотримання правил призначення покарання за військовими статтями. Метод правового моделювання було застосовано для розробки конкретних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, зокрема змін до ст.ст. 69, 401 КК України та ст.ст. 216, 469, 472, 474 КПК України задля підвищення ефективності правозастосування.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці провідних вітчизняних фахівців у галузі кримінального права, кримінального процесу та криміналістики. Дослідження спирається на працях науковців, які

досліджували військові кримінальні правопорушення, дослідженнях у сфері процесуального компромісу та угод та загальнотеоретичних працях з правознавства.

Нормативною основою роботи було чинне законодавство України, що регулює порядок несення військової служби та процедуру кримінального провадження, а саме КК України, КПК України, Закони України «Про прокуратуру», «Про військовий обов'язок і військову службу», а також Статути Збройних Сил України, підзаконні нормативно-правові акти тощо.

Емпіричну основу дослідження складають фактичні дані, що підтверджують стан правозастосування у досліджуваній сфері. Було проаналізовано понад 50 вироків та ухвал районних, міських та апеляційних судів, а також Вищого антикорупційного суду, що стосуються затвердження або відмови у затвердженні угод про визнання винуватості та примирення, а також правові позиції ВС, постанови пленуму ВССУ тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням особливостей укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- розроблено класифікацію військових кримінальних правопорушень за ступенем їхньої бланкетності, виокремивши відносно бланкетні (що дозволяють попередню кваліфікацію без глибокого вивчення відомчих актів) та абсолютно бланкетні норми (що вимагають обов'язкового звернення до спеціального законодавства для встановлення об'єктивної сторони);

- запропоновано новий процесуальний механізм захисту прав підозрюваного, який полягає у наданні права на оскарження відмови прокурора від укладення угоди про визнання винуватості до прокурора вищого рівня з обов'язковим винесенням вмотивованої постанови;

- обґрунтовано доцільність запровадження факультативного етапу процедури укладення угоди – офіційного повідомлення військового керівництва підозрюваного про ініціювання угоди для врахування думки командування щодо суспільної небезпеки діяння та доцільності компромісу;

- запропоновано концептуальні зміни до ст. 69 КК України та ст. 472 КПК України, які передбачають можливість призначення покарання нижче нижчої межі за СЗЧ та дезертирство (ст. 407, 408 КК) за умови покладення на особу в тексті угоди обов'язку продовжувати військову службу;

удосконалено:

- визначення змісту предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо військових злочинів, де акцент зміщено на обов'язкове встановлення спеціального статусу особи, конкретного порушеного юридичного обов'язку та зв'язку між статусом суб'єкта і вчиненим діянням;

- вимоги до змісту угоди про визнання винуватості шляхом обґрунтування необхідності включення «суспільного інтересу» до переліку істотних обставин, що дозволить прокурору аргументувати доцільність угоди перед судом, а суду – уникати формалізму при її затвердженні;

- повноваження суду під час перевірки угоди, зокрема в частині обов'язку суду звертатися до органів досудового розслідування у разі виявлення ознак тиску або насильства над особою під час підписання угоди;

набуло подальшого розвитку:

- теоретичне обґрунтування пріоритетності інституту звільнення від кримінальної відповідальності (зокрема за ч. 5 ст. 401 КК) над інститутом угод; встановлено обов'язок прокурора роз'яснювати підозрюваному право саме на звільнення як більш сприятливий наслідок;

- тлумачення правил підслідності військових злочинів у контексті усунення колізій ст. 216 КПК України щодо статті 435-1 КК України, визначивши її підслідною СБУ, а не ДБР, відповідно до актуальної судової практики;

- доктринальне розуміння спеціального суб'єкта військових злочинів через пропозицію вилучення жорсткої прив'язки до переліку осіб у ч. 1 ст. 401 КК, що дозволить усунути проблеми кваліфікації злочинів, які можуть вчинятися як військовими, так і цивільними особами (наприклад, образа честі військового).

Після завершення доповіді Дабіжа О.А. відповідала присутніми на такі поставлені запитання:

Професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Алєнін Ю.П. запитав, чим зумовлена необхідність запропонованої вами класифікації військових кримінальних правопорушень за ступенем їх бланкетності на відносно та абсолютно бланкетні? Яке практичне значення це має для досудового розслідування?

Дабіжа О.А. відповіла, що запропонована класифікація базується на тому, що для кваліфікації військових злочинів недостатньо лише норм КК України, оскільки вони завжди пов'язані з встановленим порядком несення служби, закріпленим у спеціальному законодавстві. Ми виділяємо відносно бланкетні норми (наприклад, ст. 405 «Погроза або насильство щодо начальника»), де для попередньої кваліфікації достатньо встановити факт службового зв'язку, та абсолютно бланкетні норми (наприклад, ст. 418 «Порушення статутних правил вартової служби»), де без звернення до конкретних статутів неможливо встановити навіть саму подію злочину. Практичне значення полягає в оптимізації роботи слідчого на початковому етапі: у випадку абсолютно бланкетних норм внесення відомостей до ЄРДР має обов'язково супроводжуватися отриманням специфічних відомостей про порушений юридичний обов'язок. Це дозволяє уникнути помилок при зміні підслідності та забезпечує якісну базу для майбутньої угоди вже з перших днів розслідування.

Доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К. зазначила, що Ви пропонуєте внести зміни до ст. 69 КК України та ст. 472 КПК України, дозволивши призначати покарання нижче нижчої межі за СЗЧ та дезертирство за умови повернення особи до служби. Чому ви вважаєте це доцільним, враховуючи нещодавню жорстку заборону законодавця на застосування ст. 69 до цих статей в умовах воєнного стану?

Дабіжа О.А. відповіла, що чинна заборона (Закон № 2839-IX) була спрямована на посилення дисципліни, проте вона створила дисбаланс у порівнянні з новим інститутом звільнення від відповідальності за ч. 5 ст. 401 КК України. Наразі особа, яка вперше вчинила СЗЧ, може бути повністю звільнена від відповідальності, якщо повернеться до частини, але якщо вона з якихось причин не підпадає під звільнення, вона отримує максимально суворе покарання без права на пом'якшення. Ми пропонуємо концепцію «заохочувального правосуддя»: якщо в угоді про визнання винуватості фіксується обов'язок військовослужбовця продовжувати службу, держава має надати можливість пом'якшити покарання. Це відповідає публічному інтересу збереження обороноздатності, оскільки дозволяє повернути досвідчених бійців у стрій, що підтверджується масовою судовою практикою (понад 600 вироків), де судді всупереч забороні все одно застосовують ст. 69 КК, намагаючись знайти справедливий компроміс.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В. запитала, чому ви вважаєте за необхідне відмовитися від чіткого переліку спеціальних суб'єктів у загальній нормі про військові злочини?

Дабіжа О.А. відповіла, що чинна редакція ст. 401 КК намагається дати вичерпний, але водночас непевну перелік осіб («інші особи, визначені законом»), що породжує серйозну плутанину при визначенні підслідності. Яскравим прикладом є ст. 435-1 КК, яка за назвою розділу є «військовим правопорушенням», але фактично може вчинятися цивільними особами. Це призводить до того, що ДБР відмовляється розслідувати такі справи, вважаючи, що там немає спеціального суб'єкта. Моя пропозиція полягає у вилученні жорсткої прив'язки до статусу військовослужбовця в загальному визначенні Розділу XIX, перенісши уточнення суб'єкта безпосередньо в диспозиції конкретних статей. Це дозволить повністю усунути процесуальні колізії між ДБР, СБУ та Нацполіцією, забезпечивши стабільність підслідності незалежно від того, ким є правопорушник - військовим чи цивільним.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я., зазначив, що Ви обґрунтовуєте виділення факультативного етапу процедури укладення угоди - повідомлення військового керівництва. Чи не вбачаєте ви тут ризику порушення таємниці досудового розслідування або можливості тиску командування на підозрюваного?

Дабіжа О.А. відповіла, що ризики існують, проте специфіка об'єкта військових злочинів - порядку несення служби - робить думку командування критично важливою для оцінки суспільного інтересу. Командир - це єдина особа, яка може адекватно оцінити, наскільки вчинене діяння підірвало боєздатність конкретного підрозділу та чи доцільно залишати цю особу в колективі після укладення угоди. Щодо таємниці розслідування: командування зазвичай і так обізнане про факт правопорушення, оскільки саме воно фіксує відсутність особи чи невиконання наказу. Ми пропонуємо повідомляти не деталі доказів, а сам факт ініціювання компромісу. Більше того, такий етап допоможе суду переконатися в реальності виконання обов'язків за угодою, оскільки прокурор вже матиме попередню позицію частини щодо готовності прийняти військовослужбовця назад.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М. запитала, яка логіка запровадження механізму оскарження відмови прокурора від укладення угоди до прокурора вищого рівня? Чи не порушує це принцип процесуальної самостійності прокурора?

Дабіжа О.А. відповіла, що наразі відмова прокурора є абсолютно дискреційною та часто немотивованою, що створює ризики корупції або суб'єктивізму. Ми пропонуємо, щоб відмова оформлювалася постановою, яку можна оскаржити не до суду (адже суд не може втручатися в стратегію обвинувачення), а саме всередині прокурорської системи - до прокурора вищого рівня. Це не порушує самостійність, а запроваджує дієвий контроль: прокурор вищого рівня має ширший погляд на публічний інтерес і може виправити ситуацію, коли лінійна прокуратура відмовляється від вигідного державі компромісу через формалізм. Це посилює захист прав підозрюваного, надаючи йому легальний інструмент боротьби за більш сприятливий фінал провадження.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Стоянов М.М. зазначив, що у дисертації зазначено, що суд повинен звертати особливу увагу на добровільність угоди у військових провадженнях. Які саме загрози добровільності ви вбачаєте в цій категорії справ і як ваша пропозиція щодо зміни ст. 474 КПК їх нівелює?

Дабіжа О.А. відповіла, що основна загроза - це специфічна підлеглість військовослужбовця. Укладення угоди може бути наслідком не усвідомленого вибору, а наказу або психологічного тиску з боку командирів, які хочуть швидко «закрити питання» з правопорушенням у підрозділі. Також існує проблема формальних адвокатів, які переконують солдатів підписувати будь-що, не роз'яснюючи наслідків. Моя пропозиція до ч. 6 ст. 474 КПК зобов'язує суд не просто констатувати добровільність, а у випадку виявлення ознак примусу чи обману - офіційно звертатися до органів розслідування з повідомленням про злочин. Це перетворює суд з пасивного спостерігача на

активного гаранта прав людини, що особливо важливо в умовах військової ієрархії.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Федчун Н.А. вказала, що Ви акцентуєте увагу на «суспільному інтересі» як підставі для відмови у затвердженні угоди. Як прокурор в тексті угоди має аргументувати цей інтерес, щоб суд не відмовив у її затвердженні через «формалізм»?

Дабіжа О.А. відповіла, що це одна з найскладніших проблем, оскільки суди часто відмовляють у затвердженні угод, просто вказуючи на «не відповідність інтересам суспільства» без жодних пояснень. Ми пропонуємо внести «суспільний інтерес» до переліку істотних обставин угоди в ст. 472 КПК. Прокурор має прямо прописати, чому саме цей компроміс вигідний державі: наприклад, через оперативне повернення бійця на фронт або економію процесуальних ресурсів у типовому провадженні. Коли ці аргументи зафіксовані в тексті угоди, суддя отримує базу для оцінки та не може використовувати «суспільний інтерес» як суб'єктивну причину для невмотивованої відмови.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Юрій Павлович.

Науковий керівник зазначив, що автору вдалося виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети, для чого було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: діалектичний метод, методи аналізу та синтезу, формально-юридичний метод, логіко-нормативний метод та ін.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, яка була поставлена перед дослідженням. Дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням особливостей укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Автором було розроблено класифікацію військових кримінальних правопорушень за ступенем їхньої бланкетності, виокремивши відносно бланкетні (що дозволяють попередню кваліфікацію без глибокого вивчення відомчих актів) та абсолютно бланкетні норми (що вимагають обов'язкового звернення до спеціального законодавства для встановлення об'єктивної сторони); запропоновано новий процесуальний механізм захисту прав підозрюваного, який полягає у наданні права на оскарження відмови прокурора від укладення угоди про визнання винуватості до прокурора вищого рівня з обов'язковим винесенням вмотивованої постанови; обґрунтовано доцільність запровадження факультативного етапу процедури укладення угоди – офіційного повідомлення військового керівництва підозрюваного про ініціювання угоди для врахування думки командування щодо суспільної

небезпеки діяння та доцільності компромісу; запропоновано концептуальні зміни до ст. 69 КК України та ст. 472 КПК України, які передбачають можливість призначення покарання нижче нижчої межі за СЗЧ та дезертирство (ст. 407, 408 КК) за умови покладення на особу в тексті угоди обов'язку продовжувати військову службу. Дисертантом було удосконалено - визначення змісту предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо військових злочинів, де акцент зміщено на обов'язкове встановлення спеціального статусу особи, конкретного порушеного юридичного обов'язку та зв'язку між статусом суб'єкта і вчиненим діянням; вимоги до змісту угоди про визнання винуватості шляхом обґрунтування необхідності включення «суспільного інтересу» до переліку істотних обставин, що дозволить прокурору аргументувати доцільність угоди перед судом, а суду – уникати формалізму при її затвердженні; повноваження суду під час перевірки угоди, зокрема в частині обов'язку суду звертатися до органів досудового розслідування у разі виявлення ознак тиску або насильства над особою під час підписання угоди.

Основні результати дисертаційного дослідження Дабіжи О.А. пройшли належну апробацію шляхом публікації положень дисертацій у фахових виданнях та виступах, обговорень на науково-практичних конференціях.

Зміст дисертації свідчить, що дисертаційне дослідження Дабіжи О.А. виконано на високому науковому рівні, проаналізований значний обсяг теоретичного та нормативного матеріалу, робота містить ряд цікавих нових висновків та пропозицій. Дослідження ґрунтується на виваженій самостійній роботі над темою дисертації.

У процесі підготовки дисертації Дабіжа Олена Анатоліївна плідно співпрацювала з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, результатом чого є написання дисертаційного дослідження. Здобувач виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план у повному обсязі. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно.

Щодо загальної оцінки роботи Дабіжи Олени Анатоліївни у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану вона оцінюється на відмінно.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби» є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає всім встановленим вимогам, може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії цих наук за спеціальністю за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор заслуговує, на основі захисту, присвоєння наукового ступеня доктора філософії.

У обговоренні дисертаційного дослідження брали участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Гуртієва Л.М. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Звернула увагу на високий рівень роботи. Вказала на те, що робота Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Стоянов М.М. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порадив також провести анкетування працівників правоохоронних органів задля додаткової аргументації доцільності внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України. Вказав, що робота Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри Підгородинська А.В. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, що робота Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Мурзановська А.В. зазначила достатньо цікавий зміст дисертаційного дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, що робота Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та

може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Волошина В.К. відзначила обґрунтованість та повноту викладених основних наукових положень та доцільність використання розроблених практичних рекомендацій. Порадила звернути увагу на необхідність подання сформованих автором пропозицій до законодавчого органу України задля впровадження результатів дисертації у законотворчу діяльність. Відмітила значну емпіричну базу і кількість публікацій дисертантки. Зазначила, що дисертаційне дослідження Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук Завтур В.А. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порекомендував провести опитування серед суддів щодо доцільності внесення змін до КПК України, які пропонують дисертанткою. Зазначив, що робота Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Торбас О.О. констатував доцільність та слушність пропозицій та рекомендацій, відзначених у дисертаційному дослідженні. Зазначив, що дисертація Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати наступний

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасні реалії повномасштабного вторгнення та введення воєнного стану в Україні призвели до радикальних змін у структурі злочинності, де ключове місце посіли кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби. Згідно з офіційною статистикою, кількість військових злочинів за останні чотири роки зросла у 72 рази: з 3037 випадків у 2021 році до понад 220 000 у 2025 році. Таке стрімке зростання навантаження на органи досудового розслідування та суди вимагає не лише посилення кримінальної відповідальності, а й пошуку дієвих процесуальних механізмів для оптимізації кримінального провадження, серед яких особливе місце посідає інститут угод про визнання винуватості.

Специфіка військових кримінальних правопорушень полягає в тому, що вони безпосередньо посягають на боєздатність Збройних Сил України, підривають військову дисципліну та принципи єдиноначальності. Об'єктивна сторона таких діянь часто характеризується бланкетністю норм, що вимагає глибокого аналізу спеціального законодавства та статутів, а їхнє вчинення в умовах бойової обстановки значно підвищує суспільну небезпеку. У таких умовах швидке та ефективне вирішення правового конфлікту через угоду про визнання винуватості дозволяє не лише реалізувати завдання кримінального провадження, а й мінімізувати негативні наслідки для оборони держави, забезпечуючи можливість повернення військовослужбовців до виконання службових обов'язків у передбачених законом випадках.

Застосування інституту угод у цій сфері дозволяє досягти процесуального компромісу, що є виявом демократизації та гуманізації кримінального судочинства навіть у період війни. Угода про визнання винуватості виступає ключовим інструментом розвантаження правоохоронної системи, дозволяючи прокурору та стороні захисту узгоджувати покарання, яке було б достатнім для виправлення особи, але водночас враховувало б публічний інтерес у підтримці правопорядку у військах. Проте ефективність цього інструменту безпосередньо залежить від чіткості процедур його укладення та затвердження, які на сьогодні стикаються з низкою практичних та законодавчих проблем.

Незважаючи на активне практичне використання, питання укладення та затвердження угод у військових провадженнях залишаються недостатньо дослідженими на доктринальному рівні. Судова практика демонструє значну кількість відмов у затвердженні угод через неправильну кваліфікацію, суперечливі вимоги щодо призначеного покарання та складність оцінки суспільного інтересу. Крім того, потребують уточнення питання підслідності військових злочинів, роль спеціалізованих прокуратур у сфері оборони та механізми взаємодії з військовим командуванням під час досягнення домовленостей. Необхідність усунення цих прогалин та вироблення єдиних підходів до застосування інституту угод у кримінальних провадженнях проти встановленого порядку несення військової служби обумовлює вибір та актуальність теми дослідження.

Загалом проблематикою особливостей розслідування військових кримінальних правопорушень переймалися такі вчені, як Г.М. Анісімов, Г.В. Андрусів, П.П. Андрушко, А.М. Бабенко, Ю.М. Береза, О.М. Грудзур, В.В. Давиденко, Ю.П. Дзюба, Н.В. Домброван, С.І. Дячук, Є.О. Загородній, М.І. Карпенко, В.І. Касинюк, В.А. Клименко, О.В. Кузьменок, Ю.Б. Курилюк, С.Я. Лихова, М.З. Луців, П.С. Матишевський, Д.М. Навроцький, О.В. Ободовський, М.І. Панов, О.М. Сарнавський, С.О. Харитонов, К.О. Чаплинський, Г.І. Чангулі, В.А. Шершенькова, Г.А. Яцишена та інші. До науковців, які досліджували особливості укладення та затвердження угод у кримінальному провадженні відносяться І. Беспалько, В.І. Бояров, М.Й. Вільгушинський, Г.П. Власова, І.В. Гловюк, В. Городовенко, В.К. Гуцуляк, В.В. Дуля, Ю. Дьомін, І.О. Кісліцина, А.А. Кріпак, В.В. Кузнецов, Л.О. Кузнецова, О.О. Леляк, С.М. Малихіна, О. Наджафов, Н.В. Неледва, Р.В. Новак, О.А. Парфило, С.І. Паславський, Є.В. Повзик, П.В. Пушкар, Г.Ю. Саєнко, Г.П. Середа, М.В. Сіроткіна, Ю.П. Смокович, І.А. Тітко, А.С. Трекке, Н. Турман, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник, П.В. Холодило, О.К. Черновський, С.С. Чернявський та інші. Водночас у правовій доктрині фактично відсутні наукові роботи, які були б присвячені особливостям укладення та затвердження угод саме при розслідуванні правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, що вказує на актуальність обраної теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується із засадничими положеннями, визначеними в Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектора безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, та виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Кримінальні процесуальні та кримінологічні механізми забезпечення соціально-політичної стабільності в умовах воєнних та поствоєнних трансформацій» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Соціально-політична стабільність у період воєнних та поствоєнних трансформацій: правові, економічні, гуманітарні, інноваційно-технічні можливості в цифрову еру» на 2026–2030 роки, що підтверджує актуальність та цінність таких напрацювань. Тему дисертації затверджено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 09 листопада 2022 року, протокол № 2; змінено рішенням вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 14 листопада 2023 року, протокол № 2.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесуального механізму укладення та затвердження угод про визнання винуватості під час розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, з урахуванням викликів

воєнного стану та необхідності забезпечення балансу між приватними інтересами підозрюваного та публічними інтересами держави.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- розкрити правову природу та систему кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, визначивши їх родовий об'єкт та запропонувавши нову класифікацію за ступенем бланкетності їхніх норм;
- визначити процесуальні особливості здійснення досудового розслідування військових кримінальних правопорушень, зокрема через аналіз правил підслідності та ролі спеціалізованих прокуратур у сфері оборони як суб'єктів процесуального керівництва;
- встановити процесуальні передумови та ознаки укладення угод про визнання винуватості, а також дослідити їхнє співвідношення з інститутом звільнення від кримінальної відповідальності;
- проаналізувати зміст угоди про визнання винуватості, визначивши обов'язкові та факультативні елементи, що мають бути відображені в тексті угоди;
- оцінити специфіку процесу укладення угод про визнання винуватості під час розслідування військових кримінальних правопорушень;
- дослідити процесуальний порядок затвердження угод судом, систематизувати підстави для відмови у їхньому затвердженні та обґрунтувати критерії оцінки суспільного інтересу та добровільності укладення угоди;
- сформулювати пропозиції щодо внесення змін до чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства України задля підвищення ефективності інституту угод у кримінальних провадженнях щодо правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Предметом дослідження є процес укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких дозволило забезпечити об'єктивність, достовірність та системність отриманих результатів. Вибір методів обумовлений метою, завданнями, об'єктом та предметом дослідження. Діалектичний метод пізнання соціально-правових явищ був використаний для аналізу становлення та розвитку інституту угод у кримінальному провадженні, а також для дослідження природи військових кримінальних правопорушень в умовах динамічної зміни безпекового середовища та введення воєнного стану в Україні. Формально-логічний метод застосовувався для розкриття змісту таких понять, як «військовий злочин», «угода про визнання винуватості», «підозра»

та «обвинувачення», а також для уточнення ознак спеціального суб'єкта військових правопорушень. Системно-структурний метод став основою для розробки нової класифікації військових кримінальних правопорушень за ступенем бланкетності їхніх норм (поділ на відносно бланкетні та абсолютно бланкетні), а також для визначення етапів процедури укладення та затвердження угод. Порівняльно-правовий метод дозволив зіставити інститут угод про визнання винуватості із суміжними інститутами кримінального компромісу, зокрема з угодами про примирення та звільненням від кримінальної відповідальності. Метод аналізу судової практики (емпіричний метод) був ключовим під час дослідження типових помилок та проблем, що виникають у судів при затвердженні угод, зокрема щодо неправильної кваліфікації та недотримання правил призначення покарання за військовими статтями. Метод правового моделювання було застосовано для розробки конкретних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, зокрема змін до ст.ст. 69, 401 КК України та ст.ст. 216, 469, 472, 474 КПК України задля підвищення ефективності правозастосування.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці провідних вітчизняних фахівців у галузі кримінального права, кримінального процесу та криміналістики. Дослідження спирається на працях науковців, які досліджували військові кримінальні правопорушення, дослідженнях у сфері процесуального компромісу та угод та загальнотеоретичних працях з правознавства.

Нормативною основою роботи було чинне законодавство України, що регулює порядок несення військової служби та процедуру кримінального провадження, а саме КК України, КПК України, Закони України «Про прокуратуру», «Про військовий обов'язок і військову службу», а також Статуту Збройних Сил України, підзаконні нормативно-правові акти тощо.

Емпіричну основу дослідження складають фактичні дані, що підтверджують стан правозастосування у досліджуваній сфері. Було проаналізовано понад 50 вироків та ухвал районних, міських та апеляційних судів, а також Вищого антикорупційного суду, що стосуються затвердження або відмови у затвердженні угод про визнання винуватості та примирення, а також правові позиції ВС, постанови пленуму ВССУ тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням особливостей укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- розроблено класифікацію військових кримінальних правопорушень за ступенем їхньої бланкетності, виокремивши відносно бланкетні (що дозволяють попередню кваліфікацію без глибокого вивчення відомчих актів) та

абсолютно бланкетні норми (що вимагають обов'язкового звернення до спеціального законодавства для встановлення об'єктивної сторони);

- запропоновано новий процесуальний механізм захисту прав підозрюваного, який полягає у наданні права на оскарження відмови прокурора від укладення угоди про визнання винуватості до прокурора вищого рівня з обов'язковим винесенням вмотивованої постанови;

- обґрунтовано доцільність запровадження факультативного етапу процедури укладення угоди – офіційного повідомлення військового керівництва підозрюваного про ініціювання угоди для врахування думки командування щодо суспільної небезпеки діяння та доцільності компромісу;

- запропоновано концептуальні зміни до ст. 69 КК України та ст. 472 КПК України, які передбачають можливість призначення покарання нижче нижчої межі за СЗЧ та дезертирство (ст. 407, 408 КК) за умови покладення на особу в тексті угоди обов'язку продовжувати військову службу;

удосконалено:

- визначення змісту предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо військових злочинів, де акцент зміщено на обов'язкове встановлення спеціального статусу особи, конкретного порушеного юридичного обов'язку та зв'язку між статусом суб'єкта і вчиненим діянням;

- вимоги до змісту угоди про визнання винуватості шляхом обґрунтування необхідності включення «суспільного інтересу» до переліку істотних обставин, що дозволить прокурору аргументувати доцільність угоди перед судом, а суду – уникати формалізму при її затвердженні;

- повноваження суду під час перевірки угоди, зокрема в частині обов'язку суду звертатися до органів досудового розслідування у разі виявлення ознак тиску або насильства над особою під час підписання угоди;

набуло подальшого розвитку:

- теоретичне обґрунтування пріоритетності інституту звільнення від кримінальної відповідальності (зокрема за ч. 5 ст. 401 КК) над інститутом угод; встановлено обов'язок прокурора роз'яснювати підозрюваному право саме на звільнення як більш сприятливий наслідок;

- тлумачення правил підслідності військових злочинів у контексті усунення колізій ст. 216 КПК України щодо статті 435-1 КК України, визначивши її підслідною СБУ, а не ДБР, відповідно до актуальної судової практики;

- доктринальне розуміння спеціального суб'єкта військових злочинів через пропозицію вилучення жорсткої прив'язки до переліку осіб у ч. 1 ст. 401 КК, що дозволить усунути проблеми кваліфікації злочинів, які можуть вчинятися як військовими, так і цивільними особами (наприклад, образа честі військового).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації висновки можуть бути використані в:

- науково-дослідній роботі – для подальших наукових досліджень особливостей укладення та затвердження угод про визнання винуватості під час

розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби;

- правотворчій діяльності – для удосконалення нормативної регламентації укладення та затвердження угод про визнання винуватості під час розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби;

- правозастосовній діяльності – для забезпечення єдності у застосуванні положень кримінального процесуального законодавства під час укладення та затвердження угод про визнання винуватості під час розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби;

- навчальному процесі – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Права людини у сфері кримінальної юстиції», «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» та ін. (Акт впровадження Національного університету «Одеська юридична академія» від 15 травня 2026 року).

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

У статті, підготовленій у співавторстві з Ю.П. Аленіним, були розроблені рекомендації щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства з метою усунення колізій при визначення органів, які розслідують кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби.

Апробація результатів дисертації. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювалися під час засідання кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати дослідження були оприлюднені на: міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Львів, 5-7 грудня 2024 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Львів, 5 грудня 2025 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Права людини та публічне врядування» (м. Львів, 30 травня 2025 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження відображено у восьми наукових публікаціях, у тому числі в п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

Список публікацій здобувача, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Дабіжа О.А. Про деякі процесуальні особливості звільнення від кримінальної відповідальності за самовільне залишення військової частини або місця служби та дезертирство. Юридичний вісник. 2025. № 1. С. 203-212. <https://doi.org/10.32782/yuv.v1.2025.26>

2. Дабіжа О.А. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Академічні візії. 2025. Випуск 47. С. 1-6. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20121783>

3. Дабіжа О.А. Розмежування процедури укладання угоди та звільнення особи від кримінальної відповідальності в порядку ч. 4 та 5 ст. 401 КК України у кримінальних провадженнях щодо правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Juris Europensis Scientia. 2026. Випуск 2. С. 170-175. <https://doi.org/10.32782/chern.v2.2026.29>

4. Аленін Ю.П., Дабіжа О.А. Особливості визначення підслідності військових кримінальних правопорушень. Київський часопис права. 2026. № 2. С. 206-210. <https://doi.org/10.32782/klj/2026.2.29>

5. Дабіжа О.А. Передумови укладення угод у кримінальних провадженнях щодо військових кримінальних правопорушень. Актуальні проблеми держави і права. 2026. Випуск 110. С. 98-103.

Список публікацій здобувача, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати

1. Дабіжа О.А. Оцінка обставин «відсутні фактичні підстави для визнання винуватості» судом під час затвердження угоди про визнання винуватості. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 683-685. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-186>

2. Дабіжа О.А. Порухення вимог КПК України як підстава для відмови у затвердженні угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо військових кримінальних правопорушень. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5 грудня 2025 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 248-251. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-68>

3. Дабіжа О.А. Гарантування інтересів суспільства під час затвердження угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Права людини та публічне врядування: матеріали VIII Міжнародного правничого форуму, м. Чернівці, 30 травня 2025 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 629-631. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-167>

Характеристика особистості здобувача. Дабіжа Олена Анатоліївна має вищу юридичну освіту. У 2014 році закінчила Національний університет «Одеська юридична академія» з відзнакою. Працює адвокатом та є керуючим адвокатського бюро Олени Дабіжи «LawSense».

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

У статті, підготовленій у співавторстві з Ю.П. Аленіним, були розроблені рекомендації щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства з метою усунення колізій при визначення органів, які розслідують кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та **рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 14 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Дабіжи Олени Анатоліївни до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Науковий керівник Аленін Ю.П. участі в голосуванні не приймав.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про дисертаційне дослідження Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Дабіжи Олени Анатоліївни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Дабіжи Олени Анатоліївни на тему: «Укладення та затвердження угод про визнання винуватості при розслідуванні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді склад наступний разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту:

Голова: професор кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., доцент Ракіпова Інна Василівна;

Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Волошина Владлена Костянтинівна;

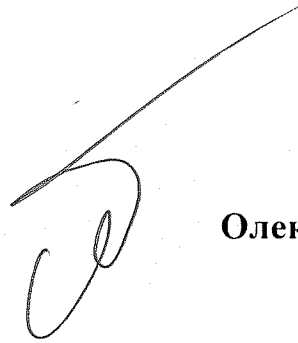
Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Завтур Віктор Андрійович.

Офіційний опонент: завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор Тетерятник Ганна Костянтинівна;

Офіційний опонент: головний науковий співробітник лабораторії № 1 науково-організаційного центру Національної академії СБУ України, д.ю.н., професор Сергеева Діана Борисівна.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 14; проти – немає; утримались – немає; науковий керівник участі у голосуванні не приймав.

**Головуючий на засіданні,
завідувач кафедри кримінального
процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор**



Олександр ТОРБАС